

HUTCHINSON-TANDEN

J. G. DE BOER

In 1943 schreven Sarnat en Shaw: „One of the earliest references to dental alterations in syphilis was that by Sanchez in 1785. Hutchinson in 1858 gave the first complete report . . .” (p. 270).

In 1898 hield Dr. Th. Dentz een voordracht over „Hutchinson'sche tanden”. Hij citeerde daarin een passage uit een rede van Hutchinson in 1881: „De eenige tanden waaraan ik het waag veel gewicht te hechten, zijn de permanente centrale boven incisivi. Bij deze is een stilstand in de ontwikkeling van den middelsten dentikel, zoodat er eene enkele centrale inkeping overblijft, de meest gewone en meest vertrouwbare toestand, maar hiernevens vinden wij den tand gewoonlijk kleiner in al zijn dimensiën, en somwijlen is een schroevendraaiervormige tand bijna even karakteristiek als een ingekeepte.” (Vertaling van Dentz.)

Hutchinson spreekt van een „stilstand in de ontwikkeling” van de middelste „dentikel”. De door verschillende auteurs gebruikte term „aplasie” is ook in dit verband eigenlijk onjuist. De oorspronkelijke conus kan niet helemaal zijn verdwenen. Omdat de basis aanwezig moet zijn geef ik de voorkeur aan het woord reductie. We kunnen ons voorstellen dat ook hier verschillende graden van reductie voorkomen.

De algemeen aanvaarde verklaring van de vorm van Hutchinson-tanden, schroevendraaiervorm en (meestal semilunaire) incisale inkeping als gevolg van reductie van de oorspronkelijke kegel, werd dus reeds door Hutchinson zelf gegeven. Deze verklaring is echter, voor zover mij bekend is, nooit geverifieerd door een onderzoek van de kroonpulpavorm.

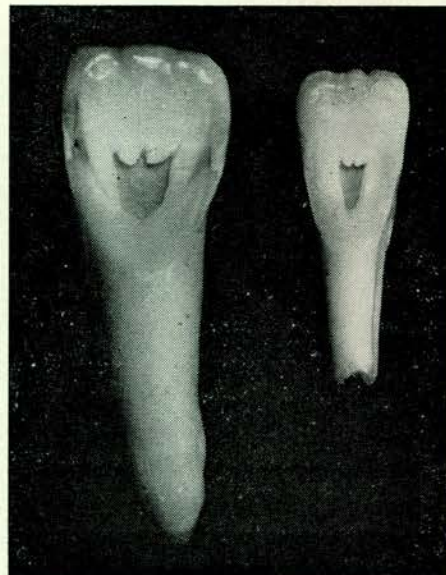
Een volledig ontwikkelde snijtand heeft drie pulpahorens (afb. 1), waarvan de middelste tot de oorspronkelijke kegel behoort, de mesiale en de distale tot de tot randtubercula uitgegroeide mesiale en distale delen van het cingulum (De Boer, 1969).

Indien inderdaad de Hutchinson-tandvorm ontstaat door reductie van de oorspronkelijke conus, moet in deze tanden een kroonpulpa met slechts twee pulpahorens worden verwacht.

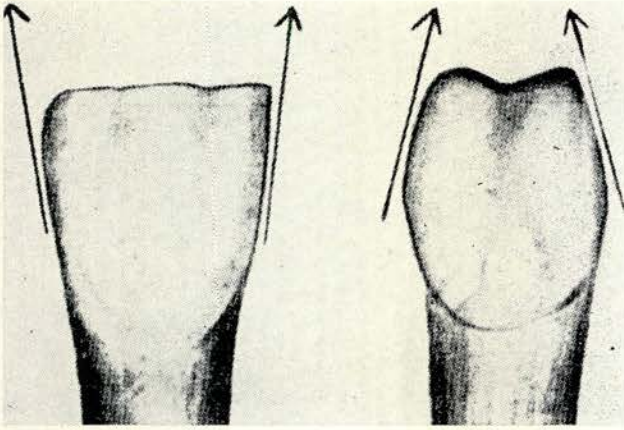
Op röntgenfoto's is het aantal pulpahorens meestal niet met zekerheid vast te stellen. De incisaalwaarts toenemende vestibulo-linguale afplatting der snijtanden

gaat gepaard met een overeenkomstige afplatting van de pulpa, zodat deze zeer dun uitloopt, waardoor de incisale grens vaak niet is te zien. Daarbij komt dat door de afzetting van secundair dentine de sterk afgeplatte pulpahorens dikwijls snel worden geoblitereerd, vooral de middelste horen die, door de aanwezigheid van de fossa lingualis, nog platter is dan de mesiale en de distale horens, die zich in het gebied van de randlijsten bevinden. Voor een zuivere waarneming moet een element worden beslepen om de kroonpulpaholte bloot te leggen. Het is begrijpelijk dat deze beschadiging van soms waardevol materiaal op weerstand stuit, maar dit leidt wel vaak tot beweringen die niet meer dan speculaties zijn.

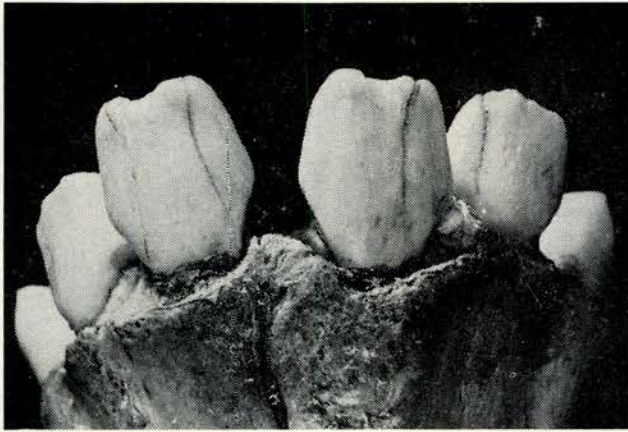
Doordat ik, ondanks een „jacht” van enige jaren, er niet in ben geslaagd een Hutchinson-tand in mijn bezit te krijgen, kon ik geen gevolg geven aan mijn voornemen de uitwendige vorm van deze tanden te vergelijken met de vorm van de kroonpulpa. Echter vond ik in de vergelijkende gebitsmorfologie snijtanden met een uitwendige vorm die eveneens wijst op een reductie van de primaire conus, tanden die een frappante gelijkenis vertonen met Hutchinson-tanden.

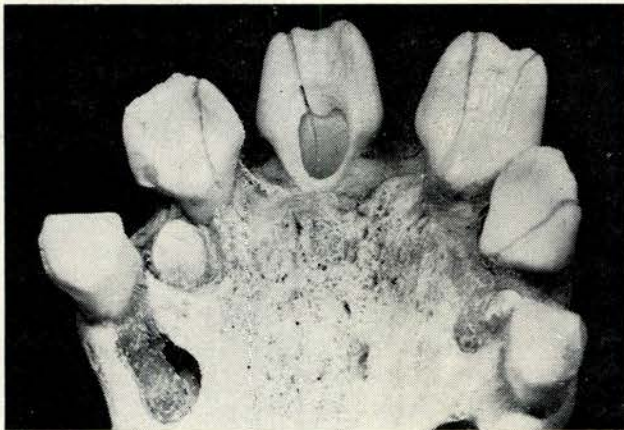
Afb. 1

Afb. 2

Afb. 3

Afb. 4

Afbeelding 2, ontleend aan het bekende boek van Kronfeld-Boyle (1956), toont de karakteristieke beelden van een normale eerste bovenincisief en een gelijknamige Hutchinson-tand, de laatste schroevendraaier-vormig en voorzien van een incisale inkeping. Deze

typische Hutchinson-tandvorm vond ik terug bij de eerste ondersnijtanden van een Amerikaanse tapir (afb. 3). Dat de schedel aan een jong exemplaar toebehoorde blijkt niet alleen uit röntgenfoto's, maar ook uit het feit dat de wisseling nog maar juist was begonnen. Secundair dentine kan dus in de kroonpulpaholte nog niet of nauwelijks zijn afgezet.

Afbeelding 4 toont het linguale aspect van het onderfront. De pulpakamer van de linker eerste snijtand is opengelegd; inderdaad blijken slechts twee (afgeronde) pulpahorens aanwezig te zijn.

Ik meen, dat deze waarneming een sterk argument vormt voor de juistheid van Hutchinson's verklaring van de vorm der naar hem genoemde snijtanden. Een sluitend bewijs kan slechts worden verkregen door waarnemingen aan Hutchinson-tanden.

Summary:

Title: Hutchinson-teeth.

The first lower permanent incisors of *Tapirus americanus* show a striking resemblance to the tooth form described by Hutchinson as a symptom of congenital syphilis, screw-driver form and semilunar incisal notch. In accordance with Hutchinson's explanation of the exterior form (reduction of the central lobe), the pulp of these teeth in a juvenile specimen was found to have only two pulp horns.

The author feels that this observation represents strong evidence in favour of Hutchinson's views. Definite proof can only be furnished by examining Hutchinson-teeth, which the author was unable to obtain.

Literatuur:

1. Boer, J. G. de (1969): Hyperplasieën van de cingulumderivaten der fronttanden. N.T.v.T. 76, 365.
2. Boyle, P. E. (1956): Kronfeld's histopathology of the teeth and their surrounding structures. Lea and Febiger.
3. Dentz, Th. (1898): Hutchinson'sche tanden. Handelingen van het Nederl. Tandheelk. Genootsch. 3de serie, 106.
4. Hutchinson, J. (1858): Transactions of the Path. Soc. London, 9: 449; 10: 287. Aangehaald door Sarnat en Shaw.
5. Hutchinson, J. (1881): Transactions of the Intern. Med. Congress, London, 4: 146. Geciteerd door Dentz.
6. Sanchez, A. (1785): Observations sur les maladies vénériennes. Audry, Paris. Aangehaald door Sarnat en Shaw.
7. Sarnat, B. G., Shaw, N. G. (1943): Dental development in congenital syphilis. Amer. J. of Orth. and Oral Surg. 29: 270.

Adres: Prof. J. G. de Boer,
Vijverlaan 49,
Epe (Gld.).